

Viite

Asia

Energianeuvosto 25.6.2019

Energianeuvosto kokoontuu Luxemburgissa 25.6.2019. Suomea kokouksessa edustaa elinkeinoministeri Katri Kulmuni.

Energianeuvoston tavoitteena on hyväksyä **neuvoston päätelmät Euroopan energiajärjestelmän tulevaisuudesta** (asiakohta 3). Romanian tavoite puheenjohtajakaudellaan on ollut laatia päätelmät ohjeistukseksi komissiolle tulevia lainsäädäntöehdotuksia varten. Suomi katsoo, että Euroopan energiajärjestelmän tulevaisuutta on hyvä ja järkevää tarkastella kokonaisvaltaisesti huomioiden investointitarpeet, infrastruktuurikehitys sekä innovatiiviset ratkaisut ja teknologiat. Tekstistä ei ole päästy yhteisymmärrykseen, vaan asia tuodaan keskusteltavaksi energianeuvostoon 25.6. Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät.

Energianeuvosto keskustelee **energiaulkosuhteista** (asiakohta 4). Työistunnossa komissio esittelee ajankohtaisia energiaulkosuhdeasioita, jonka jälkeen käydään energiaministerien näkemystenvaihto. Keskustelu keskittyy muutamaa puheenjohtajamaa Romanian valitsemaan keskeiseen asiakokonaisuuteen tausta-asiakirjan pohjalta. Suomi pitää käsittelyä tervetulleena keskustelun avauksena energiaulkosuhteisiin liittyen. Energian ulkosuhteiden perustana on yhtenäinen energiaunioni, joka vahvistaa Euroopan energiaturvallisuutta ja antaa Euroopalle mahdollisuuden toimia globaalina johtajana siirtymässä vähähiilisyyteen. On hyvä, että EU:n vuoropuhelu kolmansien maiden kanssa on yhteneväistä energiaunionin tavoitteiden kanssa.

Muissa asioissa komissio esittelee tiedonannon yhdenmetyistä kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnoksista. Lisäksi Suomi esittelee tulevaa puheenjohtajakauttansa.

Asialista:**ISTUNTO TIISTAINA 25. KESÄKUUTA 2019 (KLO 10.00)**

1. Esityslistan hyväksyminen
2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen
 - a. Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
 - b. Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. Päätelmät energiajärjestelmien tulevaisuudesta energiaunionissa (s.4)
Hyväksyminen 9849/19
4. Energia-alan ulkosuhteet (s.8)
Komissio esittelee
Keskustelu 9855/19

Muut asiat

- 5a. Tiedonanto: Yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnokset
Komissio esittelee
- 5b. Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
Suomen valtuuskunnan tiedotusasia

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00351

EOS Kinnunen Markku(TEM), Tuokko
Katja(TEM)

14.06.2019

JULKINEN

Asia

Euroopan energiajärjestelmän tulevaisuus, energianeuvosto 25.6.2019, Luxemburg

Kokous

Liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto 25.06.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Romania on kaudellaan laatinut neuvoston päätelmät energiajärjestelmän tulevaisuuteen liittyen. Päätelmät on tarkoitus hyväksyä energianeuvostossa 25.6.2019.

Neuvoston päätelmäluonnoksia Euroopan unionin energiajärjestelmän tulevaisuudesta on käsitelty viisi kertaa neuvoston energiatyöryhmässä, coreperissa 12.6.2019 ja ministeritasolla epävirallisessa energiaministerikokouksessa Bukarestissa 2.-3.4.2019.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät.

Suomi pitää neuvoston päätelmiä Euroopan energiajärjestelmän tulevaisuudesta sekä energiamuutoksesta ja energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisesta kohti vuotta 2030 ja eteenpäin tervetulleena ohjeistuksena komissiolle tulevia lainsäädäntöehdotuksia varten.

Suomi on samaa mieltä keskustelupaperista välittyvän kannan kanssa, että Euroopan energiajärjestelmän tulevaisuutta on hyvä ja järkevää tarkastella kokonaisvaltaisesti huomioiden investointitarpeet, infrastruktuurikehitys sekä innovatiiviset ratkaisut ja teknologiat.

Suomi kannattaa ajatusta, että yksittäisten energiasektoreiden yhteen liitettävyyden riittävän tason varmistaminen (sector coupling) ja päästöttömän/kestävän sähkön osuuden lisääminen älykkäissä integroiduissa energiajärjestelmissä ovat olennaisia energiaunionin tehokkaan toiminnan takaamiseksi ja energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Energiaunionin kaikkien ulottuvuuksien - energiaturvallisuus, energian sisämarkkinat, energiatehokkuus, vähähiilisyys (hiilestä irtautuminen ja uusiutuva energia) ja kilpailukyky sekä näiden ulottuvuuksien kehittämiseen ja mahdollistamiseen liittyvien tutkimuksen ja innovoinnin - toimeenpano on tärkeää energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Keskeistä on panostaa vähähiilisten energiateknologioiden

kehittämiseen ja käyttöönottoon. Energiamuutoksessa ja -murroksessa keskeistä pyrkii kohti energiajärjestelmää, johon vähähiiliset teknologiat integroituvat ongelmitta ja joka mahdollistaa toimivat markkinat ja eri energiasektoreiden yhdistämisestä sekä energian varastoinnista ja tuotannon ja kulutuksen yhteensovittamisesta saatavat hyödyt.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaa Romania on energiatyöryhmässä käytyjen keskustelujen perusteella laatinut neuvoston päätelmät Euroopan unionin energiajärjestelmän tulevaisuudesta. Päätelmien tarkoitus on varmistaa energiajärjestelmän muutos ja energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen kohti vuotta 2030 ja sen jälkeen.

Päätelmissä on erikseen nostettu esille kolme kokonaisuutta, joiden alle on ryhmitelty kirjauksia energiajärjestelmään liittyvistä tavoitteista ja niiden saavuttamiseksi tarvittavista toimista:

1) luotettavien ja kustannustehokkaiden energiaverkkojen kehittämisen edistäminen

Luotettavat ja kustannustehokkaat energiaverkot (sähkö- ja kaasuverkot) ovat avainasemassa energiamuutoksessa. Energiainfrastruktuuri tulee saattaa valmiiksi, jotta voidaan hyödyntää modernisaation ja vähähiilisyyden mahdollisuuksia. Rajat ylittävät energiaverkkojen yhdysjohdot ja –putket ovat tärkeitä. EU:n 10 % (2020) ja 15 % (2030) yhteenliittämätavoitteet ovat tärkeä energiaunionin luomiseksi. Talouden sähköistymistä tulee tukea sekä edistää. Lisäksi EU:n tulee edistää sähköisen liikenteen infrastruktuuria. Jo olemassa olevaa infrastruktuuria tulee hyödyntää niin hyvin kuin mahdollista.

2) innovatiivisten teknologioiden kehittämisen ja käyttöönoton edistäminen

Kaikille olemassa oleville ja tuleville vähähiiliteknologioille tulee taata yhtäläiset toimintaedellytykset. Päätelmät korostavat etenkin tutkimuksen ja demonstraatiohankkeiden sekä digitalisaation tärkeyttä, joka linkittyy EU rahoituksen kehittämiseen ja saatavuuteen.

Markkinaperusteiset ratkaisut ovat keskeisiä innovatiivisten teknologioiden kehittämisessä ja käyttöönotossa. EU:n tulee ottaa huomioon kustannukset ja hyödyt uuden teknologian käyttöönotosta, jotta vahvistetaan kasvua ja työllisyyttä.

3) sektoreiden yhdistämisen edistäminen

Kansalaisten ja myös muiden kuluttajien (mukaan lukien liikennesektori ja teollisuus) osallistuminen on tärkeää sektoreiden yhdistämisessä ja eri sektoreiden välisten synergioiden hyödyntämisessä. EU:n tulee poistaa sääntelyn aiheuttamia ja markkinoiden toimintaan liittyviä perusteettomia esteitä.

Jäsenvaltiot ovat olleet valmistelun ajan erimielisiä päätelmien sisällöstä. Etenkin viittaukset vähähiiliseen teknologiaan ovat jakaneet jäsenvaltioita. Jäsenvaltiot ovat esittäneet muutoksia tekstiin muun muassa hiili-intensiivisiin alueisiin, CCS-teknologiaan, ydinvoimaan sekä kaasuvaramointiin liittyen. Osa jäsenvaltioista on peräänkuuluttanut kunnianhimoa päätelmien ilmastonäkökulmiin ja tavoitteeseen saavuttaa ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä.

Suomi on tukenut puheenjohtajan tavoitetta saavuttaa päätelmistä sopu ja painottanut, että lämmityssektori, erityisesti tehokas kaukolämpö, tulee mainita päätelmissä. Romania onkin ottanut Suomen näkemykset hyvin päätelmissä huomioon.

Tekstistä ei ole päästy yhteisymmärrykseen, vaan asia tuodaan keskusteltavaksi energianeuvostoon 25.6.2019.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 194

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM -jaosto 14.6.2019
EU-ministerivaliokunta 19.6.2019

Eduskuntakäsittely

SuV 19.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

9849/19

Luonnos neuvoston päätelmiksi "Conclusions on the future of energy systems in the Energy Union designed to ensure the energy transition and the achievement of energy and climate objectives towards 2030 and beyond"

Puheenjohtaja tuo todennäköisesti muutoksia asiakirjaan ministerien keskusteltavaksi.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Työ- ja elinkeinoministeriö, neuvotteleva virkamies Markku Kinnunen puh. +358 50 396 3328

Työ- ja elinkeinoministeriö, asiantuntija Katja Tuokko puh. +358 295 047 043

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00356

EOS

Tuokko Katja(TEM)

14.06.2019

Asia

Energiaulkosuhteet, energianeuvosto 25.6.2019, Luxemburg

Kokous

Liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto 25.06.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Romania järjestää 25.6.2019 energianeuvostossa keskustelun energiaulkosuhteista. Työistunnossa komissio esittelee ajankohtaisia energiaulkosuhdeasioita, jonka jälkeen käydään energiaministerien näkemystenvaihto. Keskustelu keskittyy muutamaan puheenjohtajan valitsemaan keskeiseen asiakokonaisuuteen.

Suomen kanta

Suomi pitää Romanian keskustelupaperia tervetulleena keskustelun avauksena energiaulkosuhteisiin liittyen.

Suomi tukee energiaunionin toimeenpanoa. Energiaunionin kaikkien ulottuvuuksien - energiaturvallisuus, energian sisämarkkinat, energiatehokkuus, vähähiilisyys (hiilestä irtautuminen ja uusiutuva energia) sekä tutkimus, innovointi ja kilpailukyky - toimeenpano on tärkeää energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. EU käy aktiivista vuoropuhelua kolmansiin maihin energiaulkosuhteisiin liittyen. On hyvä, että vuoropuhelu on yhteneväistä energiaunionin tavoitteiden kanssa. Energian ulkosuhteiden perustana on yhtenäinen energiaunioni, joka vahvistaa Euroopan energiaturvallisuutta ja antaa Euroopalle mahdollisuuden toimia globaalina johtajana siirtymässä vähähiilisyyteen.

Kaasuinfrastruktuurin kehittäminen EU:ssa tukee nopeana ratkaisuna hiilen käytöstä luopumista ja on yksi väylä energiaunionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi pitää hyvänä, että hankintalähteitä on monia ja että niiden vaihtaminen tarvittaessa on mahdollista. Tämän takia LNG:tä pidetään hyvänä logistisena ratkaisuna maakaasutoimituksissa. Suomi näkee, että maakaasuhankkeiden tulisi olla kaupallisia kysymyksiä.

EU:lla on suuri rooli Afrikan energiahankkeiden edistämisessä. Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen allianssi on tärkeä lisä EU:n laajapohjaisen ja strategisen yhteistyön agendaan Afrikka-suhteissa. Julkisen kehitysrahoituksen avulla käynnistetyillä investointiohjelmilla on pyrittävä tukemaan talouden kestävästä kehitystä ja edistämään uusien työpaikkojen luomista kohdemaihin yhteistyössä paikallisten viranomaisten ja yksityisen sektorin kanssa. Puhtaan energian saatavuuden

varmistaminen kansalaisille on yksi allianssin prioriteettisektoreista ja olennainen osa talouden kestävästä kehitystä ylipäätään.

Suomi pitää tärkeänä, että kestäviä energiaratkaisuja edistetään myös kansainvälisessä monenkeskisessä yhteistyössä. Clean Energy Ministerial ja Mission Innovation, joissa EU:n komissio ja monet jäsenvaltiot osallistuvat puhtaasti energian kehittämistä ja toimeenpanoa edistäviin hankkeisiin myös yhdessä Kiinan ja USA:n kanssa, ovat hyviä esimerkkejä tällaisesta monenkeskisestä energia-alan yhteistyöstä. Suomen kannalta on tärkeää, että USA ja EU osallistuisivat vahvasti Arktisen neuvoston työhön, erityisesti ilmastomuutoksen hillitsemisessä mm. mustan hiilen päästöjen vähentämiseen tähtäävissä hankkeissa.

Pääasiallinen sisältö

Romania on toimittanut tausta-asiakirjan, jossa nostetaan esille neljä EU:n keskeistä kumppanuutta: Afrikka, Kiina, USA sekä itäinen Välimeri (EastMed). PJ-maa painottaa, että komissio pitää kolmasmaasuhteissa yllä vähähiilisyyskäänteen tärkeyttä.

Romania esittää energiaministerien keskusteluun tausta-asiakirjassaan neljä kysymystä:

1. *Miten EU voi käytössä olevilla instrumenteillaan varmistaa, että eurooppalaiset energiayhtiöt voivat auttaa vapauttamaan Afrikan energiainfrastruktuurin potentiaalin erityisesti uusiutuvan energian ja maakaasun osalta?*
2. *Miten EU ja sen jäsenvaltiot voivat parhaiten pyrkimyksillään varmistaa, että EU:n ja Yhdysvaltojen energianeuvosto sekä uudet yhteistyömuodot, kuten kolmen meren aloite (3SI) ja transatlanttisen energiayhteistyön kumppanuus (P-TEC) ja muut aloitteet, ovat tosiaan täydentäviä?*
3. *Miten EU:n tulisi olla yhteydessä Kiinaan Kiinan vyö- ja maantiealoitteen (Belt and Road Initiative) ja EU:n Euro-Aasia-yhteyden strategian osalta?*
4. *Miten EU ja sen jäsenvaltiot voivat EastMedin osalta hyödyntää olemassa olevaa energia-vuoropuhelua, sitouttamiskanavia -ja välineitä, kuten energiadiplomatiikkaa, edistääkseen alueella ympäristöä, joka johtaisi riskien vähenemiseen?*

Puheenjohtajamaa Romania kuvaa tausta-asiakirjassaan EU:n yhteistyövälineitä Afrikassa USA:ssa, Kiinassa, sekä itäisen Välimeren alueella.

Komissio on 12.9.2018 antanut tiedonannon Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen allianssista; investointeja ja työpaikkoja koskevan yhteistyön nostaminen uudelle tasolle. Tiedonannossa esitetty uusi Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen allianssi edustaa uudenlaista ajattelua EU:n Afrikka-politiikassa, sillä pyritään löytämään alueellisia kasvun vetureita ja ”hyviä esimerkkejä”. Energia on yksi allianssin prioriteettisektori. EU on tukenut kehitysavulla Afrikan sähköistymistä infrastruktuurihankkeiden ja sääntelyn reformien avulla.

Merkittävä osa Afrikan maista on suuressa infrastruktuurimurroksessa. EU:n tulee tukea Afrikan maita uudistamaan energiapolitiikkaansa niin, että kivihiiilestä siirrytään uusiin energiaratkaisuihin ja uusiutuvaan energiaan maiden omaa osaamista, kapasiteettia ja teknologiaa vahvistaen. Suomalaiset yritykset ovat osallistuneet useisiin hankkeisiin

Afrikassa tuoden osaamista mm. tuuli- ja aurinkovoimassa, kaasuvoimaloissa ja maalämmön hyödyntämisessä.

Puheenjohtajamaa Romanian taustapaperi korostaa USA:n asemaa keskeisenä yhteistyökumppanina energia-alan yhteistyössä. Etenkin EU–USA-energianeuvosto on ollut rakentava yhteistyömuoto transatlanttisissa suhteissa. Energiapolitiikka on vahvasti presidentti Trumpin hallinnon ulkopolitiikan keskiössä. Trumpin linjausten mukaisesti energia ulkopolitiikassa painottaa hiilivetysektoria, ydinenergiaa unohtamatta. USA vastustaa NS2:a aktiivisesti ja pyrkii viivyttämään hankkeen toteutumista. Energiasektorille ulottuvat sanktiot ovat Yhdysvalloissa keskustelun alla, vaikkei välittömiä suunnitelmia niiden asettamiseksi olekaan.

Energiasektorilla EU:lla ja USA:lla on runsaasti yhteisiä intressejä liittyen energiaturvallisuuteen, energiateknologiaan, digitalisaatioon ja kyberturvallisuuteen. EU–USA-energianeuvoston lisäksi USA tekee EU-jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä myös muiden aloitteiden, kuten kolmen meren aloitteen (3SI) ja transatlanttisen energiayhteistyön kumppanuuden (P-TEC), kautta.

EU:ssa nähdään LNG:n tuonnin kasvun lisäävän Euroopan energiaturvallisuutta. Verrattuna putkikaasuun, LNG tarjoaa mahdollisuuden valita kaasuntoimittaja. EU-maissa on pyritty vapauttamaan kaasumarkkinoita, minkä takia LNG-pohjaisen maakaasun tulolle markkinoille ei ole kaupallisia esteitä.

USA:lla on ollut keskeinen rooli monenkeskisessä Clean Energy Ministerial -yhteistyössä, jossa EU:n komissio, isot EU:n jäsenvaltiot ja Pohjoismaat (Islanti ei ole mukana) sekä lähes kaikki G20-maat, myös Kiina, toteuttavat käytännönläheisiä hankkeita vapaaehtoisuuteen perustuen uuden energiateknologian käyttöön otossa. Jokseenkin samat osapuolet ovat mukana Pariisin ilmastokokouksen yhteydessä julkistetussa Mission Innovation -hankkeessa, johon sisältyy yhteisten kehittämishankkeiden lisäksi myös lupaus tuplata julkinen rahoitus puhtaan energian T&K:hon vuoteen 2020 mennessä.

Kiina on EU:lle strateginen kumppani vähähiilisyyskäänteessä. Tausta-asiakirja huomioi Kiinan rooliin maailman suurimpana hiilidioksidipäästöjen tuottajana ja samalla suurimpana sijoittajana uusiutuvaan energiaan ja uusiutuvan energian tuottajana. Samaan aikaan Kiina kuitenkin jatkaa hiilivoiman rakentamista kolmansissa maissa tavalla, joka on ongelmallista ympäristönäkökohtien ohella myös taloudellisen, fiskaalisen ja sosiaalisen kestävyyskannalta. Näiden laitosten toimittajat ovat tyypillisesti valtionyhtiöitä, jotka eivät kannu hankkeisiin liittyviä riskejä, mikä vääristää markkinoita, syö tilaa markkinaehtoisilta ratkaisuilta ja uusiutuvilta energiamuodoilta sekä heikentää eurooppalaisten yritysten kilpailuedellytyksiä. EU:n strategia 'Euroopan ja Aasian yhteydet' perustuu kestävyysperiaatteelle, joihin myös Kiina on sitoutunut. Vuoden 2019 alussa ilmestyneen yhteisen EU-Kiina –tiedonannon mukaisesti EU:n on selkeästi viestitettävä Kiinalle, että näiden sitoumusten toteuttaminen käytännössä on myös sille tärkeää esimerkiksi riskinhallinnan kannalta. Suomi tukee yhteistyötä energia-alalla Kiinan kanssa 'Euroopan ja Aasian yhteydet' –strategian mukaisesti, kunhan se tapahtuu kansainvälisiä normeja kunnioittaen ja kestävyysperiaatetta noudattaen.

Suomi on tehnyt Kiinassa jo pitkään aktiivisesti ympäristö-, cleantech- ja biotalouden alan yhteistyötä ja Suomi tunnetaan Kiinassa osaamisestaan puhtaiden ratkaisujen tarjoajana. Ilmastomuutos, Kiinan ympäristö- ja ilmanlaatuongelmat sekä energiaturvallisuuden takaaminen maan energiankulutuksen kasvaessa ovat pakottaneet Kiinan uudistamaan pääasiassa fossiilisille polttoaineille, ja erityisesti kivihiiilen polttoon,

perustuvaa energiasektoriaan. Kiinan viime vuosina rytinällä alkanut panostaminen uusiutuvaan energiaan sekä tarve energiatehokkaammille ratkaisuille on lisännyt Kiinan markkinoiden kiinnostavuutta suomalaisille energia-alan toimijoille ja yrityksille.

Suomen mahdollisuudet Kiinassa liittyvät lähinnä energiatehokkaampien ja joustavampien ratkaisujen tarjoamiseen. Yhteistyö energiasektorilla on lähtenyt käyntiin ripeästi, ja sitä on pyritty edistämään sekä uusien yhteistyömuotojen avulla että olemassa olevan tiede-, teknologia- ja innovaatioyhteistyön varaan rakentaen. Molempipuolinen kiinnostus ja sitoutuminen energia-alan yhteistyöhön on siunattu korkeimmalla poliittisella tasolla presidentti Xin vieraillessa Suomessa huhtikuussa 2017 ja PMI Sipilän vieraillessa Pekingissä kesäkuussa 2017. Myös presidentti Xin vierailulla hyväksytty kumppanuusjulistus huomioi yhteistyömahdollisuudet tehokkaassa ja kestävässä energiantuotannossa ja käytössä, joustavien ja älykkäiden sähköverkkojen kehittämisessä, uusiutuvan energian käytön sekä biomassan hyödyntämisessä.

Tällä hetkellä suomalaisten yritysten kansainvälistymistä tuetaan energia-alalla Business Finland Smart Energy –ohjelmalla (2017-2021) sekä kehittyville markkinoille BEAM-ohjelmalla.

Itäisen Välimeren kaasuhubien kehittämien on komission mukaan yksi energiaunionin diversifikaatiotavoitteiden keskeisimpiä keinoja. EU tukee kaasuhubien kehittämistä alueelle. Itäisen Välimeren (EastMed) putkilinjahanke yhdistäisi suoraan itäisen Välimeren alueen resurssit Manner-Kreikkaan Kyproksen ja Kreetan kautta. Tällä hetkellä suunnitellussa hankkeessa kuljetetaan maakaasua Levantine-altaan offshore-kaasuvarannoista Kreikkaan ja yhdessä Poseidonin ja IGB-putkilinjojen kanssa Italiaan ja muihin Euroopan maihin.

Kreikka, Kypros ja Israel allekirjoittivat hallitustenvälisen sopimuksen EastMed-kaasuputkesta maaliskuussa 2019. Euroopan komissio on merkinnyt EastMed-putkilinjan yhteisen edun mukaiseksi hankkeeksi (PCI), ja se on myöntänyt 34,5 miljoonaa euroa hankkeen teknisten tutkimusten suorittamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 194

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Energia- ja EURATOM -jaosto 14.6.2019
EU-ministerivaliokunta 19.6.2019

Eduskuntakäsittely

SuV 19.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

9855/19 REV 1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Katja Tuokko, työ- ja elinkeinoministeriö, asiantuntija, katja.tuokko@tem.fi

Pentti Puhakka, työ- ja elinkeinoministeriö, neuvotteleva virkamies,

pentti.puhakka@tem.fi

Jyrki Pohjolainen, työ- ja elinkeinoministeriö, ylitarkastaja, jyrki.pohjolainen@tem.fi

Matti Lassila, ulkoministeriö, johtava asiantuntija, matti.lassila@formin.fi

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	Afrikka, energia, kaasun sisämarkkinat, sähkön sisämarkkinat, ulkosuhteet; energia, Välimeri, Yhdysvallat, Aasia
Hoitaa	TEM, UM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, VM, VTV, YM
